

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxă pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: _____

•••□•••

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliciu.**

S u m a r u l :

Pe drumul Golgotei. — Comunicat. — Viitorul nostru economic. — Oprirea căsătoriilor între românii de sânge și evrei. — Spiritul de întreprindere. — Dela „Solidaritatea”: Codul Comercial Carol al II-lea. — Prescripția depozitelor judecătorești. — Scutirea de timbre a depozitelor pe fructificare și a cecurilor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pe drumul Golgotei.

Arbitrajul dela Viena a rupt dela sânul Patriei peste un milion de suflete românești.

Nu cercetăm cauzele și nu încercăm să stabilim răspunderile.

Nu acum este momentul să facem acest lucru.

Știm cari sunt cauzele.

Ele își au izvorul în slăbiciunea noastră.

Și mai știm, că pentru această slăbiciune a noastră, nu străinii poartă răspunderea.

Ne dăm seama însă în acelaș timp, că eclipsa, pe care a suferit-o Stat și Neam în zilele acestea, nu înseamnă condamnarea și abandonarea definitivă a celor peste un milion de Români, dași pe mână străină prin arbitrajul dela Viena.

Istoria își are cotiturile ei.

Neamurile pot fi — vremelnic — robite, dar nu pot fi desființate.

Iar eclipse au înregistrat nu numai statele și neamurile mici.

Eclipse au trăit în cursul existenței lor state puternice și neamuri cu multe zeci de milioane de suflete.

Vitalitatea neamurilor însă a învins nenorocirile.

Exemplul cel mai bun și cel mai recent ni-l oferă însuși exemplul Germaniei.

Cu un războiu pierdut după o înclăștare eroică de patru ani, cu o lume întreagă de dușmani în față, poporul german s'a refăcut, fără ajutorul nimănui, din puterile sale proprii, în ciuda tuturor piedicilor, ce i s'au aruncat fără scrupul în cale.

Germania a suit și ea drumul Golgotei.

Dar nu a desnădăjduit.

Iar astăzi pământul Europei se cutremură din nou sub cadența pasului regimentelor germane.

Pasărea Phönix sălășluiește în sufletul fiecărui popor.

* * *

Drumul Golgotei e aspru.

Dar drumul Golgotei este al nostru

al tuturora, din ceasul în care povară jugului străin se aşează peste fiinţa Românilor smulşi de sub streăşina binecuvântată a Patriei româneşti.

Îl vom face, cu toată demnitatea, dar şi cu credinţa neştirămutată, că la capătul lui neamul acesta va cunoaşte din nou sfânta înviere a dreptăţii noastre pe acest pământ.

Nu, nu disperăm.

Desnădejdea este sentimentul celor slabi de inger sau al mişeiilor.

Iar noi suntem un neam cu o credinţă şi cu o dreptate.

Acolo, unde credinţa este întregă, şi dreptatea se va împlini.

Vom trăi, vom munci, ne vom ruga şi vom muri pentru împlinirea acestei dreptăţi.

Acesta ne este legământul.

Cu acest gând şi cu această hotărîre strângem astăzi mâna fraţilor noştri, pe cari mâine-zi o graniţă artificială îi va despărţi de noi.

Iar băncilor noastre desmoştenite prin nouile graniţe, le spunem aceste cuvinte: Munciţi şi agonisiţi, pentruca să puteţi ocroti — aşa cum aţi făcut-o mereu — pe toţi Românii, care bat la poarta căsuşelor voastre. Veţi trăi şi de aci înainte din aceeaşi pâine: Din pâinea vredniciei voastre.

Căci voi această pâine aţi avut-o, din ceasul în care v'aţi născut şi până în zilele noastre: Vrednicia voastră proprie.

COMUNICAT.

Comitetul de direcţie a institutului de credit „ALBINA“ Sibiu, aduce la cunoştinţă că a hotărît să menţină sucursalele sale Cluj şi Târgu-Mureş, continuând ele să funcţioneze şi sub noul regim.

„ALBINA“

institut de credit şi de economii

Viitorul nostru economic.

În numărul din 3 crt. al acestei reviste au fost publicate în rezumat declaraţiile d-lui Funk, ministrul Economiei Reichului, făcute în faţa reprezentanţilor presei străine şi germane. Declaraţiile

acestea conţin felul cum îşi închipue d-l Funk, configuraţia economică postbelică — am putea zice mondială, — deoarece să estind şi asupra Rusiei, Asiei şi ambelor Americi.

Deoarece noi, atât prin tratatele comerciale, cât şi prin evenimentele politice recente suntem legaţi de Germania cu interese multiple, este interesant a face unele constatări asupra rolului României în acest vast program, care de altfel poate suferi multe modificări, căci drumul până la împlinirea lui, pare a fi încă destul de lung.

După cum e şi firesc, planul d-lui Funk se întemeiază pe principiile generale economice adoptate de partidul nazist. Locul prim între acestea îl ocupă chestia valutară. În catechismul nazist, ţânta politicii economice a Reichului este stabilitatea absolută a valutei. Acestui scop servesc reglementarea comerţului de devize; reglementarea circulaţiei monedare în măsură cu producţiunea bunurilor, şi fixarea salarelor şi a preţurilor. Prin măsurile acestea se asigură puterea de cumpărare a banului.

Un alt scop fundamental economic este emanciparea monedei de politica internaţională a aurului, prin delăturarea aurului ca măsurător de valoare, dat fiind că producţiunea aurului este nestabilă şi zăcămintele lui sunt foarte întâmplătoare. Afară de aceasta distribuţia lui s'a făcut în urma războiului mondial şi a situaţiei postbelice în mod foarte neegal. Teoria nazistă în privinţa aceasta e convinsă, că bazarea valutei pe aur, poate fi înlăturată, şi că se poate găsi cu timpul un sistem valutar care să fie un regulator mai eficient al sistemului monetar.

În România postbelică, chestiunea valutară a fost totdeauna la ordinea zilei şi stabilizarea leului a fost preocuparea principală a financiarilor noştri. Meteahna aceasta nu a fost numai meteahna noastră, ci a tuturor statelor, chiar şi a acelor care se credeau cu sistemul valutar cel mai stabil, cum erau ţările bogate ca Franca, Belgia etc. Toate aceste state aveau bazate sistemul lor pe aur, şi iată că nici garanţia aurului

nu a folosit la nimic. Valuta lor se topea în fața valutei și mai puternice a Angliei și Americii. Toate stăvilarele opuse evaziunii aurului din Europa au fost zadarnice, și în cele din urmă și arhibogata Anglie încă a fost silită să-și lichefțieze acoperirea de aur. În chipul acesta puterea de cumpărare a banului a slăbit în întreaga Europă, așa că nu e mirare, că nici noi nu am putut ajunge la niciun rezultat cu măsurile noastre financiare, și că și la noi scumpetea pare a crește fără de nicio limită.

Ajunși în orbita de atracțiune a Germaniei, va trebui să fim conștienți de planurile pe cari ea le are în Sud-Estul european, din care facem parte și noi.

Din cele comunicate de d-l Funk pare a să desprindă părerea nemărturisită pe față, că Germania ține cont și de eventualitatea că nu va putea doborî Anglia, și va trebui, împreună cu Italia, să organizeze astfel Europa, ca să introducă, cel puțin în miniatură, acele relații de schimb între bunuri fabricate și materii prime, care aveau loc în stil mare înainte de războiul mondial. Ar fi deci pe de o parte Germania și celelalte țări industriale din Vest, împreună cu Italia, pe de altă parte țările agricole din Sud-Estul european și Rusia. În presupunerea, că în urma blocadei engleze, cerealele și alte materii prime nu ar mai putea veni peste mare, rolul țărilor agricole din Europa, ar fi să preia locul Argentinei, Statelor Unite, Indiilor etc.

În combinația aceasta României îi revine un rol foarte important, reprezentând după Rusia, cel mai vast și fertil sol pentru cereale și cel mai bogat în produse miniere, între cari primul loc îl ocupă petrolul. Germania își dă bine seama, că nu este lucru prudent, să depindă în privința acestui combustibil prețios, exclusiv de Rusia. Situația aceasta favorabilă pe care o deținem în calculele Germaniei, ar trebui din partea noastră exploatată în momentul de față și în privința politică.

Planul german cu aprovizionarea de cereale are însă defectul că nu poate calcula cu cantități precise. Dacă este un an bun și lucrările se fac după program, atunci probabil că aprovizionarea se va putea face fără de fricțiuni serioase. De obicei însă anii cei buni

sunt mai rari ca cei mijlocii și răi, și recolta nu e uniformă în toată Europa, ci depinde de foarte multe împrejurări climatice și fitotehnice.

Înainte de războiul actual, atât Germania, cât și Italia au izbutit prin o organizare exemplară, să forțeze cultivarea păioaselor în așa măsură, încât grosso modo consumul lor intern de cereale era acoperit în ani buni.

Prin evenimentele războiului situația aceasta favorabilă s'a schimbat, căci prin încorporarea mai multor state industriale cu o populație deasă în sistemul economic al Reichului, consumul cerealelor a crescut. Statele acestea, cum sunt Belgia, Luxemburgul, Cehia etc. să aprovizionau cu grâu și porumb sau din America și Australia, sau din statele dunărene. Producția lor proprie era minimă. Prin blocada engleză cerealele de peste mare nu mai pot intra în Europa, iar statele dunărene nu sunt totdeauna în măsură să producă un surplus exportabil. Împrejurarea aceasta este a se atribui în primul loc lipsei de organizație a producției și apoi creșterii rapide a populației și introducerii reformelor agrare cari au suprimat pe lațifundari, producătorii cei mai de seamă pentru export. Producția cerealelor în Rusia încă este nesigură din cauza extremelor climatice. Recoltele sunt foarte des deficitare și atunci foametea bântue în regiuni uriașe; atunci despre export nu poate fi vorba. Afară de aceasta Germania nu are față de Rusia atâtea mijloace de represalii ca față de micile state din Sud-Estul Europei. Din motivul acesta, atât Germania, cât și Italia, vor căuta ca cel puțin aceste state să le țină strâns legate de interesele lor economice și politice. În consecință se va căuta ca planurile d-lui Funk să fie realizate pe o scară cât mai estinsă și în România. Ne putem deci aștepta în viitor la o economie dirijată în sensul „axei“. Slabe începuturi au fost deja făcute în privința aceasta, însă pentru ca rezultatele să fie în raport cu scopul propus, eforturile puse în joc, vor trebui în viitor să fie cu mult mai mari. Eforturile aceste se vor face atât în domeniul agriculturii și minelor, cât și în privința valutară, căci numai coordonându-se toată viața

noastră economică, va putea infra în sistemul d-lui Funk.

În ultima analiză orientarea această spre „axă“ în privința economică nu este nouă. Să consultăm numai statisticele, și vom vedea, că și până acuma, fără „axă“, clienții noștri principali pentru produsele noastre, au fost Germania și Italia. Deosebirea este numai, că ceea ce a fost până acuma pe teren economic, este consacrat și pe teren politic. În actuala criză politică, se poate ca concesiile economice din partea noastră, să fie compensate cu concesiile politice din partea opusă, și toată situația noastră va trebui îndreptată într'acolo, ca fără să profite cât mai mult din această conjunctură.

Redresarea financiară a Europei noi, va să zică implicit și a noastră, este contemplată de d-l Funk, prin eliberarea de despotismul aurului. Părerile d-lui Funk în privința această se apropie de teoriile economiei franchiste ale lui Silvio Gesell, fără însă a le adopta integral, deoarece concepția nazistă nu și le însușește, din motivul „că sunt pur economice“, adică fără o tendință politică. De fapt, Silvio Gesell este în privința această mai internațional și mai radical decât Marx, deoarece el propovăduiește nu numai exproprierea averii imobile, ci și a banului. Marx în schimb nu se aține de ban, însă prin această nici nu poate rezolva integral problema proletariatului.

D-l Funk, ca și Gesell, își închipue înlocuirea valutei forte, adică a aurului, prin potențialul de producție. Adică statul va lua în mână controlul peste producția mărfurilor de prima necesitate, și va regula emisiunea de bancnote în raport cu puterea de producție fără considerare la o acoperire sau garanție metalică. Prin măsura această se ține la fixarea prețurilor și la coborârea etalonului de dobânzi.

Am merge prea departe dacă la locul acesta am continua cu enumerarea altor reforme posibile, pe cari d-l Funk le vizează. Fapt este însă, că țările cu valută fără de aur, conduc azi destinele Europei, și au reușit să dea economiei lor naționale o structură puternică, tocmai prin decretarea muncii, care e sinonim cu producția, ca standard de valoare

fără a se mai ocupa de acoperirea metalică a monetei lor, decât în măsura în care este necesar în relațiunea financiară și comercială cu alte țări cari mai țin la valuta forte. Ori, configurația de azi a statelor europene, în combinația d-lui Funk, prezintă un spațiu economic destul de vast, pentru a se putea introduce potențialul de producție ca măsurător de valori și prețuri. Pentru noi, încadrarea în sistemul economic german va fi probabil anevoios, din cauza lipsei de personal destul de instruit pentru pregătirea statisticilor minuțioase cari sunt necesare pentru stabilirea producției și a prețurilor.

În sistemul d-lui Funk, rezultatele politicele sale economice pot fi pentru noi destul de grave. Faptul că ținde la întronarea mărcii germane ca monedă dominantă în Europa, înseamnă periclitarea independenței noastre de acțiune pe teren economic. Se va cere dela noi o intensificare a culturii astor fel de produse agricole de cari are nevoie industria germană, și în schimb industria noastră probabil că va suferi din cauza presiunii industriei germane, pentru care noi suntem sortiiți de d-l Funk a fi un deșeu permanent. Considerațiunile acestea deschid pentru noi o perspectivă de frământări economice îngrijorătoare pentru viitor.

MERCATOR.

Oprirea căsătoriilor între români de sânge și evrei.

S'a spus, și cu drept cuvânt, că problema evreiască, cu deosebire în țara noastră, nu se poate soluționa complet și satisfăcător decât pe cale legislativă. Situația juridică a evreilor, drepturile și datorile lor față de stat precum și raporturile lor cu elementul alcătuitor de stat — români de sânge — nu pot fi determinate prin simple obiceiuri sau dispoziții administrative, ci prin texte cuprinzând reguli generale, obiective impersonale și sanitare, ce se impun tuturor organelor statului. Numai în acest fel se asigură unitatea de acțiune pentru rezolvarea chestiunii iudaice, care pentru noi români este atât de gravă și actuală, încât ignorarea ei face inutil ori ce efort colectiv pentru consolidarea statului și a națiunii.

Concomitent cu stabilirea situației juridice a elementului evreiesc în țara noastră, legiuitorul a fost preocupat de conservarea caracterului etnic românesc al națiunii române. Un prim pas în această direcție

s'a făcut prin promulgarea decretului-lege pentru oprirea căsătoriilor între românii de sânge și evrei, publicat în Monitorul Oficial Nr. 183 din 9 August 1940. Incepând deci cu data de 9 August 1940, când intră în vigoare noul decret-lege, deoarece acesta nu prevede nicio altă dată dela care începe eficacitatea lui, căsătoriile între românii de sânge și evrei sunt cu desăvârșire oprite.

Prin art. 1, legea determină noțiunea de evreu, trimițându-ne la art. 2 din decretul lege publicat în Monit. Oficial Nr. 183 din 9 August 1940, referitor la starea juridică a evreilor. Era suficientă această trimitere, fără să mai adauge cuvintele „persoanele aparținând religiei mozaice” deoarece în alin. a) din decretul-lege, de care ne trimite însăși legea, spune clar, că sunt socotiți evrei „cei de religie mozaică”.

Nu știm, însă, motivul pentru care nu s'a arătat în lege ce anume se înțelege prin cuvintele „românii de sânge”. Această noțiune trebuie clarificată cât mai curând posibil, căci altfel, organele chemate să aplice legea, în special ofițerul stării civile, se poate găsi, destul de des, în confuzie și în imposibilitate de a lua o hotărâre. Originea etnică română a unei persoane, pe punctul de a se căsători cu un evreu, după a noastră părere, nu trebuie lăsată la aprecierea exclusivă a organului competent a încheia sau autoriza căsătoria. Se impune o normă unitară în această materie, spre a se înlătura neajunsurile, ce în mod fatal, derivă dintr'o varietate de interpretare și atitudini diferite.

Căsătoriile între românii de sânge sunt oprite, nu numai când se încheie în țară, dar chiar și în cazul, când sunt încheiate înafară de granițele țării (art. 2). De sigur, legea a avut în vedere pe românii de sânge, cari sunt și cetățeni români, deoarece numai acestora li-se aplică statutul lor personal — așa cum dispune art. 2 din codul civil român — chiar când au reședința în străinătate. Interdicția căsătoriilor între români și evrei se referă — cred — atât la evreii cetățeni români, cât și la cetățenii străini, căci altfel, legea nu-și putea aține scopul deplin.

De asemenea, nu se face nicio deosebire între bărbat sau femeie. Prin urmare, bărbatul, român de sânge nu se poate căsători cu o evreică, nici româncă cu un evreu.

Toate căsătoriile ce se vor încheia pe viitor între românii de sânge și evrei sunt nule (art. 3).

Nulitatea unei atari căsătorii se constată de Tribunalul locului, unde s'a încheiat căsătoria, la cererea Ministerului Public al Tribunalului competent. Căsătoriile încheiate în străinătate vor fi anulate de Tribunalul Ilfov.

Prin alin. 2 din art. 4, legea autoriză deopotrivă pe conducătorii organizațiilor județene ai Partidului Națiunii să facă cereri de sesizare pentru anularea căsătoriilor între români și evrei.

Legea nu fixează nici un termen, pentru anularea căsătoriilor oprite de ea. Prin art. 5 dispune, că nulitatea căsătoriilor poate fi cerută *oricând*.

Pentru a se face respectată, legea statornicește sancțiuni foarte severe, ce se vor aplica ofițerului stării civile care încheie căsătoria, martorilor, cari asistă la căsătorie precum și celor, cari se căsătoresc sau încearcă să se căsătorească, împotriva dispozițiilor ei. Astfel, ofițerul stării civile, care, cu știință, încheie o atare căsătorie, se va destitui din funcțiune și pedepsi cu închisoare corecțională dela 2 la 5 ani. Martorii asistenți la căsătorie, cari o înlesnesc prin afirmațiuni nereale și de rea credință, se pedepsesc cu închisoare corecțională dela 1—3 ani și amendă dela 5000—100.000 — Lei. Cei cari se vor căsători sau vor încerca să se căsătorească, vor fi pedepsiți cu închisoarea corecțională dela 2—5 ani.

Pedepsele se aplică de Tribunalul, care a constatat nulitatea căsătoriei, după regulile prevederii penale, iar în caz de tentativă, de Tribunalul corecțional.

Art. 9 din lege spune, că hotărârile vor fi pronunțate de Tribunal cu apel și recurs, conform dispozițiilor din Codul de Procedură Penală. Cred că legea se referă la ambele categorii de hotărâri ce pronunță Tribunalul, atât la cele de constatarea nulității căsătoriilor oprite de ea, cât și la pronunțarea pedepselor arătate mai sus.

Din împrejurarea, că legea fixează pedepse penale, cari se pronunță după regulile procedurii penale, reese în mod indiscutabil caracterul de *delict penal* al căsătoriei încheiate între românii de sânge și evrei.

Dr. SIMION MITEA.

Spiritul de întreprindere.

Economia liberală, cu toată excluderea ei din drepturi, revine mereu ca bază de plecare pentru discuții, ca temelie de pe care se pornește clădirea unor „sisteme noi”.

Există pe lângă ecuația de bază a activității economice în liberalism cerere = ofertă, un mic „necunoscut” denumit „spirit de întreprindere”, acea plăcere de a urmări un scop economic, pornit de sigur dela interes dar trecând dincolo de rezultatul lui pentru o plăcere care nu se mărginește numai la a strânge averi ci de a vedea și rezultatul mereu crescând al muncii proprii.

Definit astfel, spiritul de întreprindere, pare a nu fi condiționat de cadrul economiei liberale, totuși el e determinat în mod neîndoiebnic de acceptarea individului ca motor al activității economice și în acest mod e exclus dintr'o economie a cărei bază e predominarea interesului colectivității.

Această scurtă discuție nu lămurește totuși problema în mod definitiv. Spiritul de întreprindere este

o realitate pe care economiile dirijate nu le-au putut înlocui atât de ușor cum și-au închipuit, atunci când au luat măsuri care duc la dispariția lui.

Statele Unite au văzut în ultimii ani scăderea numărului milionarilor cu averi personale enorme. Crizele economice, legile financiare și atacurile politice ale grupărilor extremiste au dus la o scădere a spiritului de întreprindere. Nu se putea ca după propaganda marxistă și comunistă ce făcea din capitalist cea mai ticăloasă figură a societății, să nu se observe o reacțiune a acestora. Cea dintâi a fost formarea societăților anonime care deși nu puteau în ultimul timp să obțină beneficii mari din cauza impozitelor urcate, reușeau cel puțin să asigure capitalul și dobânda lui. Statul ia uneori atât de mult drept impozite, încât însăși existența întreprinderii e amenințată.

Spiritul de întreprindere e în funcție de plăcerea de a lucra și de curajul de a lua hotărâri și a suporta riscul. Cu regimul care se desemnează azi, al predominării inițiativei statului, riscul este exclus prin preluare de către stat a oricăror pierderi, iar plăcerea de a lucra e menținută pe de o parte printr'o retribuție potrivită și prin educația care vrea să însușească cetățeanului un sentiment de dragoste pentru efortul depus în slujba comunității; lucrul în interesul comun devine (ar trebui să fie) cel mai puternic stimulent pentru activitatea economică.

Dar chiar în cadrul economiei liberale, care a crescut, în interiorul țării sau chiar pe plan internațional, impusă de cartele și trusturi, s'a reușit să se elimine riscul prin acapararea întregii piețe și reglementarea producției în funcție de consum și fără riscul concurenței.

Unele țări capitaliste, care au crezut că pot păstra ca bază a organizării vieții economice principiile liberale, au căutat în vremurile acestea de transformări să salveze întreprinzătorul, care nu se putea reface din efectele crizei, prin comenzi dela stat.

Aceste comenzi, oricât ar fi fost ele de atrăgătoare, nu au putut să asigure pe întreprinzător contra riscului unor afaceri care nu erau permanente, mai ales atunci când era vorba de fabricarea de armament.

Cazul Franței a arătat atât rezervele industriei față de astfel de măsuri luate în vederea unei intensificări a activității economice, cât mai ales faptul că a fost îndreptățită această temere.

Ce situație, ce posibilități de existență mai putea avea spiritul de întreprindere în aceste condiții?

Țările totalitare nu au renunțat totuși la serviciile lui, cu excepția Rusiei care dela începutul planului de 5 ani, în 1928, după scurta încercare de revenire la o economie semiliberă din ultimii ani ai vieții lui Lenin, a trecut întreagă inițiativa din viața economică, funcționarilor.

Inițiativa particulară în viața economică, în statele totalitare care moșteneau o veche așezare econo-

mică crescută în principiile liberale, nu a putut fi eliminată complet.

În cadrul unui stat inițiativa particulară are o limită de dezvoltare în sus, în aceeași măsură în care intervenția statului se oprește sau e mult mai grea atunci când au de a face cu micile formațiuni ale vieții economice. Astfel, de exemplu în Germania, oricât ar fi fost de încurajat întreprinzătorul particular, el nu ar fi putut rezolva problema creerii unui tip de automobil popular. Această operă realizată cu ajutorul statului, a prefins în primul loc crearea unui oraș cu zece mii de locuitori la Fallersleben, lucru pe care cu excepția probabilă a industriașilor din Statele Unite, nu l-ar fi putut încerca un particular.

Inițiativa particulară a rămas în statele totalitare alături de intervenția statului, uneori mai bine dispusă chiar decât în țările capitaliste. Aceasta din cauză că grație măsurilor hotărâte ale statului se asigură o stabilitate în activitate prin aprovizionarea regulată cu materii prime, prin o desfacere sigură și prin eliminarea riscurilor legate de variațiuni continue în prețurile interne și a cursului monetei naționale pe piețele străine.

Inițiativa particulară are față de economia condusă de stat, avantajul unei mai mari mobilități; în împrejurări când apar în mersul normal al lucrurilor greutăți neprevăzute, întreprinzătorul găsește mai ușor ieșirea, chiar cu un mic risc pe care de obicei îl acopere, decât ar putea-o face birourile planului economic sau comisarii care sunt legați de anumite norme pe care nu le pot depăși decât cu multe greutăți.

Tot exemplul Germaniei, arată cum în 1937 s'a ivit o lipsă accentuată de fier și oțel din cauză că producția noilor fabrici puse în activitate, întrecuse prevederile. Conducătorii planului economic s'au văzut siliți a numi un „comisar al fierului“ pentru a coordona distribuirea fierului și fie chiar în desavantajul unor ramuri de producție mai puțin importante pentru scopul urmărit.

Situația s'a repetat, din motive asemănătoare, în 1939, cu un început surprinzător de criză a cărbunelui, într'o țară cu mari rezerve, din cauză că exploatarea nu prevăzuse necesitățile crescute enorm ale industriei electrice și produselor sintetice.

Se poate înțelege ușor că o economie totalitară planificată se poate afla în dificultăți pe care să nu le poată trece fără grele pierderi, dacă există o cât de mică scăpare de vedere în alcătuirea tehnică a planului ori îi lipsește o mobilitate minimă. Rusia oferă multe exemple în acest sens.

În rezumat, inițiativa individuală în viața economică suferă o limitare tot mai accentuată în funcție de stadiul de organizare a economiei țării, chiar la un același intervenționism teoretic din partea statului. În noile forme ale economiei „organizarea“ încearcă să înlocuiască în parte spiritul de întreprindere.

După aceste considerații putem face o privire asupra realităților românești. Problema are principial, la noi, trei aspecte:

- Inițiativa particulară în viața economică românească - sub aspectul românizării vieții economice.
- Rolul actual al intervenției statului.
- Inițiativa particulară românească, în cadrul statului totalitar anunțat.

În afară de legiurile din ultima vreme, viața economică românească s'a dezvoltat aproape complet liberă, fiind chiar încurajată printr'o politică vamală protecționistă în scopul formării unei industrii românești. În ultimii ani am văzut luând ființă sau dezvoltându-se câteva mari întreprinderi industriale, care au trecut ușor peste criza din 1931-1932 și au arătat o dezvoltare continuă, mai ales de atunci încolo. Întreprinderile Malaxa sunt un exemplu strălucit al puterii de inițiativă particulară în economia românească, o inițiativă încurajată însă în mod foarte activ de stat.

E una dintre formele caracteristice ale inițiativei în economia românească, aceea a sprijinului dat de stat, prin legiuri și comenzi (în ultima vreme) care au creat situații favorabile care dacă nu exclud complet riscul (au funcționat și funcționează la noi cartele cu caracter de monopol, deci cu excluderea riscului, comercial în bună parte) ofereau condiții atât de avantajoase încât acopereau cu prisosință riscul.

Acest sprijin din partea statului, e natural într'o țară unde viața economică e puțin dezvoltată, însă cum s'a întâmplat la noi, el a servit numai parțial scopului ce trebuia urmărit.

Inițiativa astfel stimulată a folosit mai ales minoritarilor, cu deosebire evrei, care au profitat de avantajele oferite.

Un al doilea caracter deci: inițiativa în economia românească a aparținut străinilor și mai ales evreilor.

Azi intervenția statului devine tot mai simțită în viața economică, deși ea nu e încă organizată. Se păstrează încă avantajele care au ca rezultat o susținere a spiritului de întreprindere particulară, dar în același timp se urmăresc anumite scopuri, se stabilesc drumuri obligatorii pentru industrie și comerț.

Suntem probabil în epoca ce precede alcătuirea și aplicarea unui plan economic românesc, care va fixa linii hotărâte pentru activitatea economică.

În cadrul acestui plan, în orice caz într'un stat totalitar românesc, chiar fără un plan economic propriu zis, una dintre principalele probleme care se va pune, va fi aceea a romanizării comerțului și industriei. Și aici se pune întrebarea grea:

- se va face acest lucru prin încurajarea inițiativei particulare, sau,

- se va face aceasta numai principial, prin trecerea averilor, sau mai exact a posibilităților de muncă, (o diferență interesantă dar asupra căreia nu putem

insista acum) în mâinile statului român care va lucra prin organe mai mult sau mai puțin controlate de el, (d. ex.: cooperație) și nefăcând apel la întreprinzătorii liberi?

La noi, în cazul dintâi, nu se pune problema de a lăsa liberă și pe mai departe inițiativa particulară, ci de a opri complet o serie de inițiative din partea străinilor și a încuraja formarea unui spirit de inițiativă românesc. Lucrul e dintre cele mai grele și comportă o serie de probleme care nu sunt numai cu caracter economic. Nu insistăm acum asupra lor.

A doua soluție, pare a fi mai normală, întru cât amestecul statului se exercită azi tot mai mult în toate țările și ar fi natural să facem și noi același lucru.

Există de sigur și o soluție de mijloc care se alege de obicei, dar care nu e decât o cale comodă cu rezultate mediocre. Alegerea uneia dintre cele două posibilități pune problema de principiu, dacă, oricât ar fi de rapidă o evoluție, ea trebuie sau nu, să treacă prin toate etapele de dezvoltare normală, adică pentru a ajunge la un sistem economic totalitar românesc, trebuie să trecem prin forma anterioară (ca și celelalte state) a unei economii clădite pe individualism.

La noi a existat o perioadă „liberală“, dar ea nu a fost (și nu este) românească, iar elementul românesc care ar fi chemat să aplice principiile unei economii totalitare, se află în fața unor probleme pe care nu ar putea să le rezolve în condiții optime, din cauză că nu a lucrat decât prea puțin practic în viața economică.

Se va spune: stimulăm spiritul de inițiativă, prin avantajii de ordin fiscal, vamal sau prin acordarea de credite ieftine. Elementul românesc ar trebui să învețe negustoria dar nu o poate face în timp scurt fără ajutor din partea statului, fără îndrumare chiar, din partea lui. Dar aceasta conține un risc; statul nu alege totdeauna, nu poate alege pe cei mai buni și poate crea o clasă de întreprinzători parazitari cari să nu servească nici economia, nict chiar pe el și să ajungă un element de desorganizare a vieții economice.

Soluția unor întreprinderi economice, nepersonale, controlate de stat mai de aproape, trebuie avută în vedere în opera totalitară de romanizare a vieții economice.

Individul care cu banul lui, pe riscul său și din inițiativa sa încearcă să găsească o cale în activitatea economică, trebuie lăsat, trebuie încurajat, pus în situație egală de drepturi cu societățile controlate de stat, dar nu trebuie nimeni împins a face lucruri peste putințele sale, în urma unei stimulări exagerate a spiritului de inițiativă din partea statului.

Situația țării românești pretinde pentru un motiv mai mult, o activitate economică sub controlul și îndrumarea statului (îndus în stat: partidul unic și organizațiile profesionale, mai ales cele muncitorești — muncitori agricoli și industriali).

Pentru celelalte state, regimul economic totalitar e o necesitate născută din evoluția naturală sau nece-

sară a formelor economice. La noi, pe lângă adaptarea la realitățile care ne obligă să ținem seama de ele, romanizarea vieții economice pretinde ca cea mai potrivită formă de rezolvare, o intervenție activă a statului în viața economică. Formele nu le discutăm acum. Le-am amintit cu altă ocazie și poate vom reveni asupra lor.

Spiritul de inițiativă în viața economică actuală aparține în principiu statului. El are puțința de a elimina riscul, dar nu poate ordona dragostea de muncă și nici să comande idei, inițiative, pe care în economia liberală, pe lângă oarecari predispoziții naturale, le determină, le face să apară, dorința de câștig, de putere, adică satisfacerea egoismului personal.

Individul care renunță la el și se confundă cu comunitatea, va dispune de inițiativă, de dragoste de muncă, căutând satisfacerea unei forme superioare de egoism, acela al comunității.

Spiritul de inițiativă nu mai pornește din „legile naturale”, nu mai are nici aceeași perspectivă. „Omul economic”, devine omul social, interesul material dispare și de aci înainte nici idealul de atins nu mai e unul material. Se va putea vorbi de o activitate economică, care să fie „neeconomică” în sensul liberalist și din acest punct de vedere lipsa de pregătire „economică” a românilor ar putea fi un avantaj.

E absolută nevoie, pentru a suplini spiritul de inițiativă al economiei liberale, de o dragoste de muncă fără margini pentru comunitate, pentru națiune, încadrată într-o disciplină acceptată de bunăvoie, bazată pe o organizare perfectă a mijloacelor de lucru.

Dr. N. N. PETRA.

Dela „Solidaritatea”.

Codul Comercial Carol al II-lea.

În Monitorul Oficial Nr. 191 din 20 August 1940 s'a publicat Decretul-Lege pentru modificarea Codului Comercial Carol al II-lea precum și *Decretul-Lege pentru punerea în aplicare a Codului Comercial Carol al II-lea*. Iar în Monitorul Oficial Nr. 194 din 23 August 1940 s'a publicat în întregime noul Cod Comercial cu toate modificările aduse și cu noua numerotare a articolelor.

În numerii viitori ai revistei noastre vom face cunoscut cetitorilor noștri dispozițiile esențiale ale acestui Cod în ordinea urgenței și importanței pentru societățile și comerțul bancar.

Acum ne mărginim a arăta dispozițiile legi pentru punerea în aplicare a acestui Cod.

Codul Comercial Carol al II-lea intră în vigoare pe data de 15 Septembrie 1940 (art. 1).

Totuși unele dispozițiuni vor intra în vigoare din motive de oportunitate mai târziu. Astfel:

1. La 1 Ianuarie 1941 vor intra în vigoare dispozițiunile art. 40 și urm. art. 111, 275 și 469 privitoare la *registrele comerciale*. (art. 4).

2. La 1 Ianuarie 1941 societățile existente la 15 Sept. 1940 vor fi supuse la dispozițiile noului cod în ceea ce privește funcțiunea lor.

Până la aceea dată soc. se vor pune de acord cu noul cod actele constitutive și statutele societăților comerciale. Societățile care nu vor satisface aceasta dispoziție legală în termenul arătat, stipulațiunile din actul constitutiv sau statutele contrarii Codului com. Carol al II-lea vor fi socotite nescrise.

Prin urmare modificarea statutelor, pentru punerea lor în acord cu noul cod, se poate face și după 1 Ian. 1941.

Dispozițiunile art. 235 și 254 referitoare la incompatibilitățile administratorilor și censorilor se aplică pe data de 15 Sept. 1940. Prin urmare, la societățile unde există administratori și censori, care cad sub prevederile art. 235 și 254 pierd mandatul lor pe data de 15 Sept. 1940 prin forța legii. (art. 10).

3. În termen de 6 luni, adică până la 15 Martie 1941 firmele vor fi modificate conform noului cod. (Art. 5).

4. În termen de 3 luni, adică până la 15 Dec. 1940 trebuiesc îndeplinite formalitățile, prevăzute de art. 87 și 90 privitoare la reprezentanță. (Art. 6).

Procura comercială prevăzută de Codul comercial din Transilvania în art. 37 și următorii, înscrisă în registrul comerțului anterior datei de 15 Sept. 1940, păstrează efectele prevăzute de legile anterioare. Puterile acordate procuristului de Codul comercial din Transilvania vor putea fi însă restrânse de comerciantul reprezentat, conform dispozițiunilor noului cod. (Art. 33).

4. Soc. în curs de lichidare (faliment) se vor lichida după normele legilor com. vechiu în vigoare la data deciziunii de lichidare sau a sentinții de declarare a falimentului. (Art. 14 și 23).

Atribuțiunile curatorului masei falimentare însă trec de drept la 15 Sept. 1940 asupra judecătorului sindic (art. 25).

Prin acest cod se abrogă:

1. Codurile comerciale române din 10 Mai 1887 și transilvănean din 1875 (art. 2).

2. Legea falimentară din Transilvania Nr. XVII din 1881.

3. Legea pentru înființarea unui registru al comerțului din 10 Aprilie 1931 cu modificările ulterioare,

cu excepția art. 1—18, care se mențin în vigoare din legea modificatoare dela 15 Dec. 1938.

4. Art. 49—97 din legea asigurărilor dela 7 Iulie 1930.

5. Legea pentru reprimarea concurenței neleale dela 18 Mai 1932.

6. Toate dispozițiile contrare codului comercial Carol al II-lea.

Rămâne în vigoare însă Legea pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă (art. 3).

Prin urmare Legea bancară fiind de natură specială, în caz de contrarietate între dispozițiile Legii bancare și a codului comercial Carol al II-lea, în comerțul bancar va prevala dispozițiile Legii bancare!

Actele juridice anterioare datei de 15 Septembrie 1940 rămân guvernate de legea sub imperiul căreia au luat ființă numai efectele produse ulterior punerii în vigoare a noului cod, vor fi supuse dispozițiilor imperative sau prohibitive ale acestui cod (art. 19).

Aceste acte juridice anterioare datei de 15 Sept. 1940 vor fi cărmuite în ce privește admisibilitatea și puterea doveditoare a mijloacelor de probațiune după legea sub imperiul căreia au luat ființă (art. 29).

În ce privește *dispozițiunile de procedură* din noul cod au efect retroactiv și se vor aplica și litigiilor mai vechi de 15 Sept. 1940 (art. 21).

Prescripțiile începute înainte de 15 Septembrie 1940, se regulează după legile anterioare în vigoare, la data începerii prescripției. Totuși dacă termenul de prescripție din noul cod, este mai scurt, se va împlini numai acest termen mai scurt, care va fi calculat din ziua de 15 Septembrie 1940.

* * *

Asupra acestor principii generale, vom mai reveni, când vom desvolta diferitele dispozițiuni esențiale din noul cod com., în legătură cu organizarea societăților bancare și cu comerțul bancar.

Dela „Solidaritatea“.

Prescripția depozitelor judecătorești.

În Monitorul Oficial Nr. 187 din 14 August 1940 a apărut Decretul-Lege pentru reglementarea termenului de prescripție a dreptului de a reclama valorile aflate în conservarea instanțelor judecătorești.

Conform acestui Decret-Lege, cu putere de Lege, se prescrie dreptul de a reclama sumele de bani, titlurile, efectele de valoare și orice altă valoare care

se află de 5 ani împliniți în depozit judecătorec și sunt exigibile la data promulgării legii și cari nu vor fi reclamate în termen de 3 luni, începând dela 14 August 1940. Prin trecerea termenului de prescripție, aceste valori trec în patrimoniul Statului, la dispoziția Ministerului de Justiție.

Deși legiuitorul în art. 1 vorbește numai despre depozitele exigibile, totuși la art. 2 obligă pe titularii tuturor depozitelor adică și a celor neexigibile să înainteze în termenul de 3 luni dela data promulgării Legii adică înăuntrul termenului dela 14 August 1940, până la 14 Noemvrie 1940, cereri la instanțele unde sunt consemnate depozitele prin cari, fie că cer eliberarea lor, fie că cer suspendarea termenului de prescripție, aceasta în cazul când procesul care a justificat consemnarea depozitului nu a fost soluționat. Titularii depozitelor neexigibile, adică a acelor cari cer suspendarea termenului de prescripție, vor trebui să justifice calitatea lor și interesul ce-l au ca depozitul să fie păstrat și mai departe de instanță.

Omisinea de a introduce asemenea cereri în termenul de 3 luni mai sus amintit, atrage după sine prescripția în favorul Statului a depozitelor.

Instanța unde este consemnat depozitul se va pronunța asupra cererilor, fără citarea părților, printr'o încheiere susceptibilă de apel și recurs „după cum e cazul“ în termen de 5 zile, termen ce curge dela data afișării extrasului încheierii, pe ușa instanței. Forma de judecată a asemenea cereri fiind atât de severă, adică de a se judeca fără citarea părților și termenul de atac curgând dela afișare, petiționarii trebuie să aibă cea mai mare diligență și să urmărească de aproape și continuu judecarea lor. Procedura de judecarea cauzelor în apel și recurs se face cu citarea părților și a Ministerului de Justiție. În ce privește calea de atac adică apelul sau recursul, Legea este laconică deoarece nu se precizează că criteriul ei este substratul sau natura procesului.

Incheierea definitivă de admitere a asemenea cereri, constituie pentru cei îndreptățiți, titlu pentru ridicarea depozitului reclamat și în a doua ipoteză va opera suspendarea termenului de prescripție și anume acela prevăzut de art. 2 adică de a reclama eliberarea depozitului în termen de 3 luni dela promulgarea Legii. Acest termen de 3 luni nu va mai curge dela data de 14 August 1940, ci dela data soluționării definitive a procesului pentru care s'a consemnat depozitul.

Prin soluționarea definitivă a procesului prezentul Decret-Lege înțelege alte norme decât acele de drept comun și anume: Când procesul se termină în fața instanței de fond, data la care hotărîrea instanței de fond a rămas definitivă. Când însă s'a introdus recurs data la care recursul a fost respins. În ipoteza când exercitarea unei căi de atac este condițională de comunicare, hotărîrea o consideră definitivă, după

treccrea unui an dela data pronunțării ei. Se vor observa deci aceste reguli cu strictețe, pentru conservarea drepturilor în ce privește depozitele judecătorești.

Procedura de citare, apelul și recursul sunt scutite de taxe și timbre.

Dispozițiunile de prescripție din această lege sunt aplicabile și instanțelor judecătorești speciale. În ipoteza când în compunerea acestor instanțe intră și persoane cari nu fac parte din ordinul judecătorec, încheierile se vor pronunța de către președintele instanței.

Vă recomandăm să verificați toate depozitele judiciare ce s'au făcut în favoarea D-Voastră. În special depozitele în materie de conversiune, licitații imobiliare (vadiu sau preț) etc., etc.

Pentru creanțele intrate în conversiune s'au consemnat rate fără ca să se avizeze creditorii din partea debitorilor, de aceea va trebui să verificați registrele tuturor instanțelor din raionul de afaceri al D-voastră. În ceea ce privește ratele consemnate de debitorii cărorora nu le recunoașteți dreptul la beneficiul conversiunii, de asemenea veți face cereri pentru suspendarea termenului de prescripție, în care cereri veți preciza că nu recunoașteți îndreptățirea debitorilor de a intra în conversiune. În spețele unde sunt introduse procese pentru stabilirea dreptului la conversiune, veți arăta instanțele unde curg aceste procese și numerii dosarelor.

Scutirea de timbre a depozitelor spre fructificare și a cecurilor.

În Monitorul Oficial Nr. 189, partea I., pagina 4215 din 17 August 1940, a apărut următorul

DECRET-LEGE

pentru adăugarea unui nou paragraf la art. 22 din legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice din 29 Aprilie 1927.

Art. unic. Art. 22 din legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice se completează, după paragraful ultim, cu un paragraf nou purtând Nr. 58, după cum urmează :

„Art. 22. — Sunt scutite de taxa timbrului și a impozitului proporțional următoarele acte :

Paragraf 58. „Depozitele spre fructificare în bănci, precum și chitanțele, ordinele de plată și ordinele de virament emise în executarea operațiunilor de orice fel cu aceste depozite; chitanțele de casă emise separat cu ocazia plății cecurilor în bănci, precum și certificările și simplele semnături de primire, aplicate chiar pe cec, la stingerea lui“.

Conform acestui decret-lege depozitele spre fructificare, fie pe livrete de depunere, fie în cont-curent

(conturi curente exclusiv creditoare) sunt scutite pentru viitor de :

1. Impozitul proporțional prevăzut de art. 14, § 5, litera c) din Legea timbrului de 0.07% și 0.03%, — care până acum se percepea la închiderea conturilor pe cifra maximă, — și de

2. Taxele de timbru a chitanțelor ordinelor de plată și ordinelor de virament emise în executarea operațiunilor de orice fel cu aceste depozite. Prin urmare nu se mai timbrează documentele de casă sau chitanțele, cu ocaziunea depunerii sau ridicării (restituirii) vreunei sume din aceste depozite. De asemenea virările și ordinele de plată referitoare la depuneri spre fructificare sunt scutite de orice timbru.

Având în vedere că aceste scutiri se referă numai la depozitele spre fructificare, aceste scutiri se referă și la depuneri spre fructificare în cont curent. Dar se referă, precizăm, numai la depunerile propriu zise în cont curent și nu și la creditele în cont curent cari întâmplător și în mod transitoriu au un sold creditor.

3. Chitanțele de casă emise separat cu ocazia plății cecurilor în bănci, precum și chitarea sau simpla semnătură de primire aplicată chiar pe cecuri, la stingerea lor sunt scutite de orice taxe de timbre de chitanță.

Această dispoziție privitoare la cecuri se referă nu numai la cecuri cari sunt acoperite cu depozite spre fructificare, ci ea are un caracter general. Deci orice cec, emis și pe baza unui credit în cont curent este scutit de timbru de chitanță. Prin urmare veți recomanda și clientelei D-Voastre care se bucură de credite în cont curent să facă uz de carnetele de cecuri.

De sigur, dat fiind caracterul general al acestei dispozițiuni, sunt scutite de timbru de chitanță și toate cecurile (cecuri verzi, certificate roșii) folosite de B. N. R. precum și cecurile postale.

Aceste scutiri, prevăzute în decretul-lege din 17 August 1940 privesc atât taxele și timbrele fiscale, cât și cele de aviație. Deci nu se vor mai aplica nici taxe sau timbre fiscale și nici de aviație. Anume art. 7, al. II. din Legea pentru Fondul Național al Aviației precizează că actele, faptele juridice și obiectele enumerate în art. 22 al legii timbrului sunt scutite și de taxa timbrului de aviație.

Fiind informați că Ministerul de Finanțe — contrar înțelesului clar și categoric al textului de lege — vrea să interpreteze scutirea de timbre referitoare la cecuri numai pentru cecurile cari sunt acoperite cu depuneri spre fructificare, până la lămurirea chestiunii din partea Ministerului de Finanțe, asupra căreia vom reveni, cecurile trase asupra D-Voastre și acoperite cu credite deschise clienților D-Voastră recomandăm să le timbrați.

În cazul că veți mai avea nevoie de vreo lămurire, în ce privește chestiunile de mai sus, Vă rugăm să vă adresați redacției revistei.